

Vogelaars

In de ban van vogels: Geschiedenis van de beoefening van de ornithologie in Nederland in de twintigste eeuw; tevens ornithologisch biografisch woordenboek. Prof. dr K.H. Voous. ISBN 9055460133. Uitgeverij Scheffers, geb., 605 pag., f79,90.

Professor Karel Voous heeft diverse ornithologische standaardwerken op zijn naam staan, zoals de veel aangehaalde *Atlas van de Europese vogels* (1960) en het bekroonde *Owls of the Northern Hemisphere* (1988), met de onvertroffen platen van Ad Cameron. Het hier besproken boek wekte bij aankondiging dan ook grote verwachtingen (bij mij althans), die helaas maar ten dele worden waargemaakt. Dit dikke boek bevat verschillende afdelingen. Een verhalend gedeelte over alle(?) aspecten van de ornithologie in Nederland, een midden-gedeelte met 550 levensbeschrijvingen (pp 115-569), een chronologisch overzicht en een register van personen.

De biografieën zijn van verschillende lengte; belangrijke personen krijgen uiteraard meer ruimte dan de minder spraakmakende lieden. Voor zover ik kan beoordelen zijn de levensbeschrijvingen zorgvuldig en volledig. Ze bevatten allerlei details over leven en werk van Nederlandse ornithologen, van beroeps tot amateur, van ganzenringer tot kippenfokker, van weidevogelbeschermer tot hoogleraar pluimveeteelt, maar het is jammer dat de au-

teur zich strikt houdt aan de door hemzelf gestelde datumgrenzen: beschreven worden mensen die zijn gestorven na 1900 en/of geboren voor 1950. Dit heeft ertoe geleid dat bijvoorbeeld wél is opgenomen J.G. Keulemans (1842-1912), die weinig met de Nederlandse ornithologie te maken heeft, maar niet baanbrekende kanonnen als Rob Bijlsma, Theunis Piersma en Arnoud van den Berg, die domweg te jong zijn. En van de Groningers ontbreekt bijvoorbeeld Egbert Boekema; als redacteur van *Vogels van Groningen* (1983) had hij zeker een plaatsje verdiend. Groningers die wel worden behandeld zijn G.A. Brouwer, E. Boerma, P. Glas, L. Groen, J. Hulscher (de enige met foto!), G.W. Harmsen, J. de Jonge, J. Loterijman, A. Nieuwenhuijs, J. van Rhijn en H.J. Wight, bijna allen nauw verbonden met de vereniging Avifauna!

Toch stelt dit uitgebreide boek teleur, niet vanwege de zelffout op de titelpagina, maar eenvoudigweg omdat het wel een *biografie* is, maar geen *bibliografie*, wat het met weinig meer moeite óók had kunnen zijn, waardoor het onmiddellijk een onmisbaar standaardwerk zou zijn geworden. Voous schrijft in de inleiding: "In zekere zin is [dit boek] een vervolg op het proefschrift van G.A. Brouwer, *Historische gegevens over onze vroegere ornithologen en over de avifauna van Nederland (1954)*" Dit is inderdaad slechts in zekere zin het geval. Het proefschrift van Brouwer is namelijk uitstekend als bibliografie te gebruiken want het bevat een naamregister met per auteur een chronologische, geannoteerde lijst van publikaties. In *de ban van vogels* verwijst slechts naar bestaande bibliografieën - als die er al zijn - en dan nog indirect. Een voorbeeld: onder Jan Pieter Strijbos wordt in het rubriekje *Publicaties* vermeld "Zie Verwey (1966: 8-10)". De lezer moet dan in het volgende rubriekje *Biografieën* de verwijzing naar Verwey (1966) opzoeken om te lezen dat in *Vogeljaar* (14): 1-13 een lijst van publikaties van Strijbos is verschenen. Wie niet toevallig *Vogeljaar* compleet in zijn kast heeft staan is nog niets verder.

Nog minder bruikbaar zijn de talrijke vermeldingen van slechts de pure aantallen publikaties van een persoon, bijvoorbeeld onder Bauke van der Veen "Ten minste 130 bijdragen". Zonder vermelding waar en wanneer die bijdragen zijn gepubliceerd, en waarover ze gaan, kan men met deze informatie heel weinig.

In de ban van vogels bevat geen literatuurlijst, waardoor verwijzingen naar publikaties in het luchtledige komen te hangen. Weer een voorbeeld uit het artikel over Bauke van der Veen: "van Van der Veens hand verscheen een beknopte avifaunistische bibliografie van Nederland (1970)". Een boekje(?) dat ik heel graag zou willen bezitten, maar ik zal de heer van der Veen moeten bellen om te achterhalen waar ik het moet zoeken.

Voor mensen die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van de Nederlandse ornithologie is *In de ban van vogels* een mijn van informatie, een onmisbaar naslagwerk. Laten wij hopen dat professor Voous het laat volgen door een bibliografie van Nederlandse vogelboeken en artikelen: uit *In de ban van vogels* blijkt dat hij alle informatie hiervoor tot zijn beschikking heeft, zodat dit betreffende weinig moeite zou moeten kosten.

Jan Alex de Roos